

Таким чином, вихователь має широкі можливості для застосування ІКТ у своїй діяльності, що не лише підвищує якість освіти, а й забезпечує комплексний розвиток дітей дошкільного віку. Для досягнення максимального ефекту важливо враховувати переваги ІКТ та добирати матеріали, що відповідають потребам і віковим особливостям дітей.

Список використаних джерел

1. Каратаєва М. Інтернет-технології у методичній роботі. *Дошкільне виховання*. 2010. №8. С. 8–9.
2. Лавренєва Г. П. Комп'ютер навчає, розвиває, розважає. *Дошкільне виховання*. 2019. №10. С. 10–12.
3. Марковська Т. В. Стан і перспективи впровадження ІКТ в практику дошкільної освіти. *Комп'ютер у школі та сім'ї*. 2012. №1. С. 29–32.

Руслана Рацин,
студентка магістратури спец. 012 «Дошкільна освіта»
Науковий керівник – к. пед. н., доц. Лілія Мельничук,
ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний
університет імені акад. С. Дем'янчука»

КАЗКА ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ МОРАЛЬНИХ УЯВЛЕНЬ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Казка є одним із найефективніших засобів формування моральних уявлень у дітей старшого дошкільного віку, це пояснюється її багатогранним впливом на емоційний, інтелектуальний та соціальний розвиток дитини. Казка є унікальним літературним жанром, який поєднує в собі фантазію та реальність, що дозволяє дитині легше усвідомити та прийняти моральні цінності, вона викликає у дітей яскраві емоційні переживання, що сприяють кращому засвоєнню моральних уроків. Емоційний вплив казки забезпечує міцне закріплення моральних уявлень у свідомості дитини.

Велику роль у формуванні моральних уявлень у дітей дошкільного віку відіграє читання художньої літератури. Казки є одним з найпоширеніших і найзбагаченіших жанрів усно-етичного народного творчості.

Казка має вигадане художнє оповідання, яке може мати як фантастичний, пригодницький, так і побутовий характер. Потенціал казки набагато багатший за її художньо-образну значимість. Установка на розкриття життєвої правди за допомогою піднесеного або знижувального реальність умовно-поетичного вимислу є ключовою лінією казки [1].

У процесі диференціації уявлень про добро і зло відбувається формування гуманних почуттів і соціальних емоцій, що забезпечує послідовний перехід від психофізіологічного рівня їх розвитку до соціального, що дозволяє коригувати відхилення у поведінці дитини. Діти старшого дошкільного віку здатні глибше осмислювати зміст казок.

Моральні поняття, яскраво представлені в образах героїв, закріплюються в реальному житті та у взаєминах з близькими людьми, перетворюються на моральні еталони, що регулюють бажання і вчинки дитини [3, с. 295].

Казки є найпопулярнішим і найулюбленішим жанром художньої літератури серед дітей. Фантастика в казках є специфічним прийомом, що не відводить казку від реальності, а дозволяє подивитися на життя з незвичайної точки зору. Особливий фантастичний світ казок викликає у дітей найгарячіший інтерес і щирий емоційний відгук. Все, що відбувається там, таємниче, чарівне. Уявна чудова перемога добра над злом завжди активізує почуття дитини [67, с. 255].

Казки характерні для всіх народів світу. Вони з'явилися ще у давнину і черпають своє життя з міфології. Кожен народ залишив відбиток своєї культури у казці. Так, в єгипетській казці героями виступають фараони, як у казці «Цар Хеопс і чарівники». У китайських казках чаклунство носить релігійно-містичний характер, головними героями виступають фантастичні персонажі. Для українських казок змії, мавки, лісовики, Зміївни, чарівні тварини тощо. Германська міфологія дещо відрізняється від нашої, тому там

можна зустріти інших персонажів, таких як ельфи, гноми, феї, гобліни і тролі. Казки сприяють поглибленню знань про духовну культуру народу, знайомлять з минулим і сучасністю, з народними звичаями, побутом, традиціями [2, с. 297].

Казки відіграють важливу роль у формуванні моральних цінностей у дітей дошкільного віку, оскільки вони не лише розважають, а й навчають етичним нормам та принципам.

Казки є засобом психологічного впливу на дітей, оскільки вони викликають у них сильні емоційні переживання, які сприяють формуванню моральних уявлень. Емоції, які виникають під час прослуховування або читання казок, допомагають дітям запам'ятовувати моральні уроки та інтегрувати їх у свою поведінку.

Виділимо основні моральні цінності у казках:

- доброта є однією з ключових моральних цінностей, яка часто зображається у казках через персонажів, які допомагають іншим без очікування на винагороду. Наприклад, у казці «Попелюшка» головна героїня завжди допомагає іншим, незважаючи на те, що до неї ставляться несправедливо;

- чесність та правдивість є важливими моральними цінностями, які підкреслюються у багатьох казках. Наприклад, у казці «Пінокіо» головний герой вчиться, що брехня призводить до негативних наслідків;

- моральна цінність справедливості часто зображується через сюжетні лінії, де добро перемагає зло. У казці «Білосніжка» зла королева зазнає поразки, а справедливість відновлюється;

- у казках часто показують, як персонажі допомагають одне одному, підкреслюючи важливість співпраці та взаємопідтримки. Наприклад, у казці «Троє поросят» брати допомагають одне одному збудувати надійний будинок для захисту від вовка;

- вірність та відданість: ці цінності проявляються у казках через персонажів, які залишаються вірними своїм друзям або родині. У казці «Рукавичка» всі звірі знаходять прихисток у маленькій рукавичці, демонструючи відданість і підтримку один одного [1, с. 30].

Використання казок у виховному процесі допомагає педагогам:

- розвивати емоційну чутливість, прослуховування та обговорення казок сприяють розвитку емпатії та емоційної чутливості у дітей;

- формувати моральні уявлення, обговорення моральних уроків казок допомагає дітям зрозуміти етичні принципи та застосовувати їх у повсякденному житті;

- розвивати критичне мислення, аналіз сюжетів та поведінки персонажів сприяє розвитку у дітей здатності до критичного мислення та моральної рефлексії [3, с. 300].

Часте прослуховування одних і тих самих казок сприяє закріпленню моральних уявлень та норм поведінки. Діти запам'ятовують історії, сюжети та поведінку персонажів, що формує у них стійкі моральні орієнтири. Повторення сприяє засвоєнню і закріпленню моральних цінностей на рівні підсвідомості.

Таким чином, система моральних цінностей для дітей дошкільного віку у казці включає доброту, чесність, справедливість, взаємодопомогу та вірність. Використання казок у виховному процесі допомагає формувати ці цінності та розвивати моральну свідомість дітей, що сприяє їхньому гармонійному розвитку та соціалізації у суспільстві.

Список використаних джерел

1. Василевська О. І. Казкотерапія як засіб психолого-педагогічного впливу. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 12 : Психологічні науки*. 2012. Вип. 39. С. 30-36.

2. Садова І. Казкотерапія – сучасний метод роботи з дітьми, які мають особливі потреби. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2015. Вип. 11. С. 293- 298.

3. Стрілецька К. А. Казкотерапія як метод формування моральних якостей молодших школярів. *Інноватика у вихованні*. 2016. Вип. 3. С. 295-302.